

Hva vil lovendringsforslaget i hovedsak innebære?

Det er i forslaget lagt vekt på å opprettholde den etablerte balanse mellom hensynet til opphavsmannens interesse i å ha kontroll med sine åndsverk og allmennhetens interesse i at flest mulig får tilgang til slike verk. Forslaget gjennomfører EUs opphavsrettsdirektiv.

- Adgangen til **kopiering til privat** bruk videreføres, men fordi den digitale teknologien gjør det mulig å kopiere i stort omfang og i samme kvalitet som originalen, er det foreslått visse begrensninger:
 - Adgangen gjøres betinget av at såkalt **lovlig kopieringsgrunnlag** benyttes. Hvis man f.eks. vet at noe er ulovlig lagt ut på Internett, vil det ikke være adgang til å kopiere fra denne kilden. I juridisk terminologi betyr dette at begrensningen bare gjelder den som har handlet forsettlig, dvs. vært klar over de faktiske forhold. Det samme vil gjelde om en er klar over at opphavsrettslig beskyttet materiale gjøres tilgjengelig i fildelingstjenester uten rettighetshavers samtykke.
 - Det vil fortsatt være slik at andre kan kopiere for deg til din private bruk, men når det gjelder film og musikk vil det bare være familie og vennekretsen som kan bistå med slik kopiering.
 - Adgangen til kopiering til privat bruk gjøres betinget av at rettighetshaver mottar **rimelig kompensasjon**. En slik kompensasjonsordning er foreslått i statsbudsjettet for 2005.
 - Forslagene til begrensning i adgangen til kopiering til privat bruk er særlig foranlediget av ønsket om å beholde en adgang til slik kopiering i en tid hvor digital teknologi gjør åndsverk langt mer sårbare for utstrakt kopiering uten kvalitetsforringelse. Digitalisering og utvikling av nettverk har medført en mer omfattende privatbrukskopiering og økt potensialet for økonomisk skade for rettighetshaverne. Dette må det tas hensyn til også ved vurderingen av hvilken rekkevidde adgangen til å kopiere til privat bruk skal ha.
- Det presiseres i forslaget at **internettkafeer og andre**, f.eks. bibliotek, som bare stiller datautstyr med internettilgang til disposisjon for brukere, ikke derved har noe ansvar i forhold til opphavsretten.
 - Den som bare stiller utstyret til rådighet anses ikke selv å gjøre åndsverk som brukerne henter opp tilgjengelig for allmennheten.
- Opphavsretsreglene vil fremdeles ikke være til hinder for at privatpersoner, når de **surfer på nettet**, lytter til musikk, titter på filmsnutter etc. som der er lagt ut. Dette gjelder også om musikken eller filmen er lagt ut ulovlig. Det er først når en **laster ned** materiale en vet er lagt ut ulovlig en selv gjør noe som er ulovlig, ikke når en bare lytter til eller ser på materialet.
- Det legges på visse bruksområder til rette for utvidet adgang til forenklet klarering av rettigheter, og på den måte **utvidet bruk av materiale i digital form**:
 - Det innføres forenklede klareringsmetoder for digital kopiering i **undervisning mv.** (Avtalelisens – avtaler med rettighetshaverorganisasjoner) I dag finnes en slik klareringsmetode for fotokopiering. Ved utvidelsen blir det mulig for brukere å benytte vernet materiale også digitalt på en enklere måte.

- Mye materiale i **NRKs arkiver**, både radio og fjernsyn, er en del av vår kulturarv. For å gjøre det mulig for NRK å bruke dette eldre materiale på nytt, foreslås en hjemmel for forenklet klarering gjennom såkalt avtalelisens.
- Etter forslaget vil **bibliotek mv.** kunne digitalisere sine samlinger og dessuten gi mulighet for enklere tilgang til samlingene gjennom terminaler i lokalene. Det gis også mulighet for å muliggjøre ytterligere anvendelse gjennom avtaler etter avtalelisensmodellen.
- Adgangen til å produsere tilrettelagte eksemplar for **funksjonshemmede** foreslås utvidet slik at flere grupper av funksjonshemmede kan nyte godt av bestemmelsen, og slik at også elektronisk distribusjon kan tas i bruk.
- **Utøvende kunstnere og produsenter** gis ved forslaget enerettigheter på linje med det som i dag gjelder for opphavsmenn. De vil f.eks. selv kunne bestemme om deres opptak skal gjøres tilgjengelig i nettverk.
- Det vil bli enklere for **arvinger** ved flertallsavgjørelser å bestemme over utnyttelsen av verk. Etter forslaget kan arvinger som i fellesskap råder over et offentliggjort verk ta avgjørelse om bruk av verket ved flertallsavgjørelse. Etter gjeldende rett krever dette enstemmighet, slik at en arving i praksis får en vetorett.
- Det innføres et vern for tekniske beskyttelsessystemer (**kopisperrer**) og elektronisk rettighetsinformasjon (**DRM**). Vernet innføres etter forpliktelser i EUs opphavsrettsdirektiv.
 - Med **elektronisk rettighetsinformasjon** menes alle opplysninger som er tilknyttet et åndsverk eller eksemplar av dette (f.eks. en lydfil som er tilgjengelig for salg på Internett), og som identifiserer rettighetshaver eller verket, eller som angir tillatt bruk, samt tall eller koder som utgjør slike opplysninger.
 - Etter forslaget er det forbudt uten rettighetshavers samtykke å fjerne eller endre slik informasjon. Det vil også være forbudt å gjøre åndsverk eller eksemplar av dette, hvor informasjonen er fjernet eller endret uten rettighetshavers samtykke, tilgjengelig for andre.
 - Med **tekniske beskyttelsessystemer** menes systemer som rettighetshaver benytter for å kontrollere utnyttingen av det beskyttede åndsverk eller eksemplar av dette, f.eks. kopisperren på en CD-plate. Det er bare de systemer som anvendes for å kontrollere den form for utnytting som hører inn under rettighetshavers enerett som omfattes av vernet. På denne bakgrunn vil ikke den såkalte regionskodingen av DVD-plater være et teknisk beskyttelsessystem i åndsverklovens forstand, og det vil ikke være forbudt å benytte sonefrie DVD-spillere m.m.
 - Etter forslaget vil **omgåelse** av vernede kopisperrer være forbudt. Forbudet mot omgåelse skal sikre at det ikke skjer en ukontrollert og økonomisk skadelig spredning av vernet innhold. Det skal likevel være tillatt å omgå sperrer dersom dette er nødvendig for privat avspilling på relevant utstyr. F.eks. vil en CD-plate kunne omgås for å spille av platen i bilstereo, da en CD-spiller vil være relevant avspiller for en CD-plate, men sperren kan ikke omgås for å legge platen over på en MP3-spiller, da en slik spiller ikke kan anses for å være relevant for en CD-plate.

- Etter forslaget vil det også være forbudt å selge og på annen måte distribuere **utstyr eller verktøy** som kan brukes til å omgå kopisperrer. Slikt utstyr eller verktøy kan være program- eller maskinvare, koder eller annet som gjør omgåelse mulig. Innføringen av et slikt vern er en forutsetning for at rettighetshaver skal kunne ha et effektivt vern for kopisperrere som anvendes.
- Det vil ikke være adgang til å omgå en kopisperre for å **kopiere** til privat bruk. Omgåelse er bare lov om det er nødvendig for privat **avspilling** på relevant utstyr. I den grad det er nødvendig å kopiere platen for å få spilt den av, f.eks. i bilstereo, vil også det være tillatt.
- Departementet forutsetter at det fortsatt skal være en reell adgang til kopiering til privat bruk, også når kopisperrer anvendes. Om det i fremtiden viser seg at kopieringsadgangen ikke lenger er noen realitet, vil departementet derfor vurdere endringer for å tilrettelegge for slik privatbrukskopiering.